

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาชีพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อชีวิตมนุษย์ เพราะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ
เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความพึงพอใจในตนเอง การประกอบอาชีพทำให้บุคคลเกิดความ
ภูมิใจในตนเอง รู้สึกว่าตนมีค่า ได้แสดงถึงความสามารถในการพึ่งตนเอง และทำ
ประโยชน์ให้แก่สังคม¹ กิงซ์เบิร์ก² กล่าวว่างานที่เหมาะสมเป็นประสบการณ์ที่มีความ
ประการหนึ่งของมนุษย์ และความสำคัญของงานจะปรากฏชัดขึ้นเมื่อคนเราว่างงาน
กิงซ์เบิร์ก (Ginzberg)³ ได้ศึกษาผลของการว่างงานจากกลุ่มตัวอย่าง 1930 คน และ
กลีสัน (Gleason) ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 1360 คน ผลปรากฏว่าการว่างงานให้ความ
รู้สึกทางลบต่อตัวบุคคลมาก นอกจากนั้นงานที่นาเบื่อและขาดความหมายทำให้บุคคลรู้สึก
ความสามารถ ฉะนั้นการเลือกและการวางแผนที่ดีจะช่วยให้บุคคลได้ประกอบอาชีพที่ทำให้
เขาชื่นชมต่อชีวิต ทอลเบิร์ต (Tolbert)⁴ กล่าวว่าบุคคลยอมทนต่อการประกอบอาชีพที่

¹ วชิร ทรัพย์มี, การแนะแนวอาชีพ (กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาจิตวิทยา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 1.

² Eli Ginzberg, cited by E.L. Tolbert, Counseling for
Career Development (Boston : Houghton Mifflin Co., 1974), p.1.

³ Ibid.

⁴ E.L. Tolbert, Counseling for Career Development
(Boston : Houghton Mifflin Co., 1974), p.1.

แสดงถึงความสามารถและศักดิ์ศรีของเขา ออสสิพอว์ (Osipaw)¹ เสนอแนะว่านักจิตวิทยาอาชีพควรถามคำถามซึ่งเกี่ยวข้องกับความสุขในอาชีพโดยเน้นถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ในงานที่กระตุ้นความพึงพอใจ ให้ความมีคุณค่าและศักดิ์ศรี

✓ ไอแซคสัน (Isacson)² กล่าวว่าวัยรุ่นตอนปลายเป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นช่วงเวลาที่ต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาและงาน และวัยรุ่นอเมริกันส่วนมากเผชิญและแก้ปัญหาพื้นฐาน 3 ประการ ซึ่งมีผลต่อชีวิตของเขาคือ

1. การสร้างค่านิยม และปรัชญาชีวิต ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และการตัดสินใจในอนาคต
2. การเลือกผู้ร่วมชีวิต
3. การเลือกอาชีพ ✓

โฟรชลิช (Frochlich) สสำรวจปัญหาต่าง ๆ ที่นักเรียนมาขอคำปรึกษา ผลปรากฏ-การ
ว่าเป็นปัญหาด้านการเรียน 29% ปัญหาด้านอาชีพ 60% และปัญหาส่วนตัว 11% เรมเมอร์
และชิมเบอร์ก (Remmers and Shimberg) รายงานว่านักเรียนเกรด 9 จากกลุ่ม
ตัวอย่างวัยรุ่น 15,000 คนนั้นเกือบ 50% กังวลว่าเขาควรจะทำอย่างไรหลังจากจบ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีรายงานที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งมูนีย์และเลย์ค็อก (Mooney and
Laycock) ได้ศึกษาและแสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นกังวลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพในอนาคต³

¹S.H. Osipaw, "Some revised questions for Vocational Psychology Counseling Psychologist," cited by Peters and Hansen, Vocational Guidance and Career Development (New York : Macmillan Publishing Co., Inc, 1977), p. 24.

²Lee E. Isaacson, Career Information in Counseling and Teaching, 2^d ed. (Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1973), p. 25.

³Ibid, p. 11.

สวัสดิ์ เรื่องฉาย¹ กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคล มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกสาขาการศึกษา และการเลือกที่ฝึกพลากยอมก่อให้เกิดผลเสียหายดังต่อไปนี้

1. เกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจทเรียน
2. เสียเวลาและสุขภาพจิต
3. เสียเงินทอง ทำให้เป็นภาระแก่ผู้ปกครอง
4. เกิดการสูญเสียทางการศึกษา ทำให้เสียงบประมาณของชาติ
5. ทำให้ชีวิตไม่ประสบความสำเร็จ เพราะจะต้องเรียนและทำงานที่ตนไม่ชอบ

ดังนั้นการที่จะเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสมและประสบความสำเร็จในอาชีพซึ่งอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น องค์ประกอบทางด้านร่างกาย องค์ประกอบด้านสังคม และองค์ประกอบด้านจิตวิทยา การตัดสินใจเลือกอาชีพนั้นเป็นการตัดสินใจเพื่ออนาคต ดังนั้นการแนะแนวอาชีพแก่เยาวชนจึงเป็นสิ่งจำเป็น การจัดบริการแนะแนวอาชีพจะช่วยให้เด็กซึ่งกำลังเจริญเติบโตสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพอย่างถูกต้อง และสามารถวางแผนชีวิตให้สอดคล้องกับความต้องการและความรู้ความสามารถของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาชีพต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นอย่างมากมาย เด็กที่เกิดมาในสังคมหรือโลกที่มีอาชีพอย่างมากมายนี้ ย่อมมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการแนะนำช่วยเหลือว่ามีอาชีพอะไรบางที่มีความเหมาะสมกับความสนใจ ความถนัด ทุนทรัพย์ และความสามารถของตน การแนะแนวอาชีพได้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในเรื่องนี้ ✓

เกี่ยวกับความหมายของการแนะแนวหรือการให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายและจุดมุ่งหมายของการแนะแนวอาชีพไว้หลายท่าน ดังจะยกเป็นตัวอย่างดังนี้ คือ

¹สวัสดิ์ เรื่องฉาย, "การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ," วารสารแนะแนว

เอลี กิ้นซ์เบิร์ก (Eli Ginzberg) ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพว่า "การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่ช่วยให้บุคคลได้ประโยชน์จากการศึกษา การฝึกหัด และโอกาสของงาน ใหม่มากเท่าที่ควรเป็น"¹

ซูเปอร์ (Super) ให้ความหมายของการแนะแนวอาชีพไว้ว่า การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยบุคคลให้พัฒนาและยอมรับประสมประสานกันของอัตมโนทัศน์และบทบาทของเขาในโลกของงานโดยทดสอบแนวคิดนี้ต่อความเป็นจริง เปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับความ เป็นจริง เพื่อความพอใจของตนเองและประโยชน์แก่สังคม²

โดแนล อี ซูเปอร์ และจอห์น โอ ไครท์ (Donald E. Super and John O. Crites) กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาด้านอาชีพมี 2 ประการคือ "ช่วยให้บุคคลปรับตัวเข้ากับงานได้อย่างดี และเอื้ออำนวยให้บุคคลได้ใช้ศักยภาพของเขาอย่างเต็มที่"³

สมาคมแนะแนวอาชีพแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Vocational Guidance Association) ให้ความหมายว่าการแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลในการเลือกอาชีพ เตรียมตัวประกอบอาชีพ การเข้าทำงาน และประสบความสำเร็จในการทำงาน³

¹Eli Ginzberg, Career Guidance (New York : McGraw-Hill Book Co., 1971), p.4.

²J.O. Crites, Vocational Psychology (New York : McGraw-Hill Book Co., 1971), p. 21.

³D.E. Super and J.O. Crites, Appraising Vocational Fitness (Delhi : Universal Book Stall, 1968), p. 1.

⁴J.O. Crites, Vocational Psychology, p. 21.

✓ เอ็ม แคทซ์ (M.Katz)¹ ได้ชี้แจงหลักในการนำทฤษฎีการวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลไปใช้ประโยชน์ในการแนะแนวอาชีพดังนี้คือ

1. บุคคลแต่ละคนไม่ได้เหมาะกับทุกอาชีพ
2. ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือ บุคคลอาจเลือกอาชีพได้ไม่เหมาะสม หรือเสียเวลามากในการเลือกอาชีพ
3. ควรให้บุคคลได้เรียนรู้วิธีการพิจารณาคำเนิการเลือกอาชีพที่เหมาะสมตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้น
4. การเลือกอาชีพของบุคคลต้องมีการวางโครงการล่วงหน้า เพื่อจะได้เลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง และประสบความสำเร็จในอาชีพที่เลือกแล้วนั้น ✓

ในการแนะแนวอาชีพให้แก่นักเรียน นิสิตนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จในการเลือกอาชีพนั้น จำเป็นต้องพิจารณาดังองค์ประกอบของบุคคล ที่อาจมีผลต่อการเลือกอาชีพอันได้แก่ องค์ประกอบด้านร่างกาย เช่น คอมแอนโดไครน์ สรีระ และพันธุกรรม องค์ประกอบทางด้านสังคม เช่น วัฒนธรรม ระดับชั้นทางสังคม เชื้อชาติ ครอบครัว และองค์ประกอบทางด้านจิตวิทยา เช่น ความฉันทิ์ ความสามารถ สมรรถนะผลทางการเรียน ความสนใจ วุฒิภาวะ และบุคลิกภาพ เป็นต้น

✓ เมื่อพิจารณาดังองค์ประกอบของบุคคลในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ ผู้วิจัยเลือกศึกษาองค์ประกอบด้านจิตวิทยาบางตัวแปร ซึ่งได้แก่ วุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพ สมรรถนะผลทางการเรียน ที่อาจมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษา และเพื่อหาตัวพยากรณ์ การตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษา เพื่อประโยชน์ในด้านการแนะแนวอาชีพต่อไป ✓

¹M.Katz, "Decision and Values : A Rationale for Secondary School Guidance" cited by วัชรีย์ ทรัพย์มี, เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

✓ การเลือกอาชีพ

ไครท์ (Crites)¹ กล่าวว่า กิ้นซ์เบอร์กและคณะ ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้ว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาการ การเลือกอาชีพไม่ใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการตัดสินใจหลายครั้งในช่วงเวลาหลายปี แต่ละขั้นตอนในกระบวนการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นที่เกิดขึ้นก่อนและหลัง ชูเปอร์² เขียนไว้ว่า การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน และในกระบวนการเลือกอาชีพนี้บุคคลจะเลือกอาชีพโดยห่างไกลจากความเป็นจริงในช่วงอายุต้น และระดับความเป็นจริงจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น และชูเปอร์³ สรุปว่าบุคคลจะมีความนึกคิด (Conscious) เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับลำดับขั้นพัฒนาการทางอาชีพของเขา กิ้นซ์เบอร์ก กิ้นส์เบอร์ก อะเซลแรคและเฮอรัมา⁴ (Ginzberg, Ginsburg, Axelrad and Herma) ศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกอาชีพและได้สรุปเป็นทฤษฎีทั่วไปไว้ว่า

1. การตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเมื่ออายุน้อยที่สุดประมาณ 6-7 ปี และการตัดสินใจเลือกอาชีพจะมีมากขึ้นเมื่ออายุ 10 ปี หรือมากกว่า
2. การตัดสินใจแต่ละครั้งในระยะวัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ของบุคคลนั้น ตั้งแต่ระยะต้นของชีวิตเป็นต้นมา และมีอิทธิพลต่อไปในอนาคตด้วย กระบวนการตัดสินใจทางอาชีพโดยทั่วไป เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะไม่เปลี่ยนแปลงอีก

¹Crites, Vocational Psychology, p. 156.

²Ibid.

³Ibid., p. 121.

⁴Ginzberg et al., cited by Hoppock, Occupational Information (New York : McGraw-Hill Book Co., 1967), p. 87.

3. การตัดสินใจเลือกอาชีพ คือการความสมดุลขององค์ประกอบส่วนหัว กับโอกาสและขีดจำกัดของความเป็นจริง

ซูเปอร์ (Super) กล่าวว่า "กระบวนการเลือกอาชีพของบุคคลขึ้นอยู่กับการที่ อาชีพที่เขาเลือกนั้นทำให้เขาสามารถแสดงบทบาทความคองการของเขาได้ ทั้งในความ เห็นส่วนตัวและโลกของความจริง"¹ ไครท์ (Crites)² เสนอแนวความคิดว่าเมื่อเกิด การเลือกอาชีพนั้นจะต้องมีเงื่อนไขที่จำเป็น 5 ประการคือ

1. มีอาชีพให้เลือก บุคคลจะต้องมีอาชีพที่จะเลือกสองอาชีพหรือมากกว่านั้น ตามบุคคลไม่มีทางเลือก การเลือกอาชีพจะเกิดขึ้นไม่ได้
2. มีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ บุคคลจะต้องมีแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ในสังคมของเรานั้นแรงกระตุ้นในการเลือกอาชีพ ได้แก่ ความคาดหวังของสังคมที่ว่าทุกคน ควรทำงาน
3. มีอิสระในการเลือก บุคคลจะต้องมีอิสระในการประกอบอาชีพที่เขาเลือก ถ้าเขาถูกจำกัดในการประกอบอาชีพ เขาจะไม่สามารถเลือกอาชีพได้

ไครท์ (Crites)³ สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพจากงานวิจัย ต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

* ก. ความหมาย

1. การเลือกอาชีพได้แก่ อาชีพหนึ่งบุคคลกล่าวว่าเขาจะประกอบอาชีพนั้น
2. ความหมายในทางปฏิบัติ การที่บุคคลได้แสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนั้น เป็นการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล

¹D.E. Super, The Psychology of Careers, cited by Hoppock, Occupation Information, p. 93

²J.O. Crites, Vocational Psychology, pp. 134-135.

³Ibid., pp. 570-572.

✓ ข. การวัด

1. เครื่องมือที่ใช้วัดการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ได้แก่ การสัมภาษณ์ คำถามปลายเปิด และแบบสอบถาม

2. คำถามปลายเปิดเป็นการวัดการเลือกอาชีพที่ดีที่สุด มีความเชื่อถือได้อยู่ระหว่าง .70-.80

ค. แนวความคิดที่เกี่ยวข้อง

* / แนวคิดที่สัมพันธ์กับการเลือกอาชีพได้แก่ ความชอบในอาชีพ (Vocational Preference) ความปรารถนาในอาชีพ (Vocational Aspirations) และความสนใจในอาชีพ (Vocational Interests) และการวัดการตอบสนองของการเลือกอาชีพ แตกต่างจากการวัดความชอบ ความปรารถนา และความสนใจในอาชีพ

1. การเลือกอาชีพขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นจริงมากที่สุด และแสดงให้เห็นว่าบุคคลคิดว่าเขาจะประกอบอาชีพอะไร

2. ความชอบในอาชีพได้แก่ การที่บุคคลอยากจะทำประกอบอาชีพนั้น ๆ ถ้าเงื่อนไขในสภาพความเป็นจริงเปิดโอกาส

3. ความปรารถนาในอาชีพ ได้แก่ การที่บุคคลเพ่งฝันว่าเขาจะประกอบอาชีพอะไรนั้น ๆ

4. ความสนใจในอาชีพคล้ายคลึงกับความชอบในอาชีพ แต่มีความเป็นจริงมากกว่า เพราะความสนใจสัมพันธ์กับการเข้าเป็นสมาชิก และ/หรือประกอบอาชีพนั้น

แม้ว่าแนวความคิดเหล่านี้จะแบ่งแยกกันอย่างมีอิสระต่อกัน แต่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

ง. ลักษณะทั่วไป

✓ 1. การเลือกอาชีพเป็นพฤติกรรมที่เป็นระบบ มีใช้พฤติกรรมที่เกิดโดยความบังเอิญ แต่ละบุคคลจะมีการเลือกที่แตกต่างกัน และการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับตัวแปรอื่น ๆ

2. การเลือกอาชีพที่นิยมกันมากในหลาย ๆ ปีนี้ ได้แก่ อาชีพวิศวกร แพทย์ และครู การเลือกแบ่งออกเป็นสาขาอาชีพและระดับซึ่งมีความสัมพันธ์กัน การเลือกอาชีพในระดับสูงมากมีความเป็นจริงน้อยกว่าการเลือกอาชีพในระดับที่ต่ำกว่า

จ. มิตติ

การเลือกอาชีพมีการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นจึงไม่มีโครงสร้าง และลำดับชั้นของการเลือกอาชีพไม่มีมิติ

ฉ. การพัฒนาการ

1. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ แบ่งเป็นชั้นย่อย ๆ แต่ไม่ได้มีความต่อเนื่องกันทั้งหมด อย่างน้อยมีความไม่ต่อเนื่องเกิดขึ้นครั้งหนึ่งในช่วงอายุ 14 ปีถึง 16 ปี ในช่วงอายุนี้เด็กมักตัดสินใจไม่ได้ และไม่สามารถมองเห็นความแตกต่างของทางเลือก เพื่อการเลือกอาชีพได้

2. หลังอายุ 16 ปี กระบวนการเลือกอาชีพเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างการเลือก ความชอบ ความปรารถนา และความสนใจ มีการเปลี่ยนแปลง

3. มีลำดับชั้น ในกระบวนการเลือกอาชีพ แต่ขอบเขตยังกำหนดไม่ได้ที่นัก บางครั้งเป็นไปใต้อาณาเขตเพอฝัน (Fantasy Stage) เริ่มเมื่ออายุ 9 ปี และสิ้นสุดเมื่ออายุ 13 ปี การก่อตัวของความคิดของการเลือกอาชีพ และการเลือกที่เฉพาะเจาะจงปรากฏขึ้นในระหว่างอายุ 18 ปี และ 21 ปี ในระยะความเป็นจริง (Realistic Stage) ซึ่งเป็นระยะที่มีความเป็นจริงมากขึ้นในการเลือกอาชีพ

ช. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์

1. ตัวแปรเรา (Stimulus variables)

ก. วัฒนธรรม (Culture) มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ แต่ระดับชั้นสังคมหนึ่งไปสู่อีกระดับชั้นสังคมหนึ่งนั้นผลของวัฒนธรรมที่มีต่อการเลือกอาชีพไม่เป็นแบบแผนเดียวกัน

ข. ระดับชั้นทางสังคม (Social class) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ เช่น วัฒนธรรม และเชาวน์ปัญญา

ค. เชื้อชาติ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เช่น คนผิวดำมีแนวโน้มที่จะเลือกอาชีพที่เกี่ยวข้องกับคนมากกว่าวัตถุ

ง. พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ การเลือกอาชีพระหว่างชนบทและในเมืองมีความแตกต่างกันมาก

จ. ชุมชน เพื่อน และจรรยาบรรณในกลุ่มกับการเลือกอาชีพ ยังสรุปแน่ชัดไม่ได้

ฉ. ครอบครัว อาชีพของบิดาและการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กัน การเลียนแบบจากบิดามารดาและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับการเลือกอาชีพยังไม่อาจสรุปได้

ช. โรงเรียน ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของประสบการณ์ในการศึกษากับการเลือกอาชีพยังจำกัด แต่มีข้อเสนอแนะว่าโรงเรียนอาจเป็นตัวกลางที่สำคัญในการเลือกอาชีพ

ซ. วัด ไม่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ

2. ตัวแปรทางร่างกาย (Organismic variables)

ทอมแอนโดโครน์ สรีระ และพันธุกรรม ยังสรุปแน่นอนไม่ได้

3. ตัวแปรตอบสนอง (Response variables)

ก. ความถนัดทั่วไป ความสามารถทางสมองไม่เพียงแต่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพเท่านั้น แต่ยังมีความสัมพันธ์กับความชอบ และความปรารถนาในอาชีพด้วย

ข. ความสนใจ มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ และความสนใจที่วัดได้จากแบบสำรวจมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในอาชีพและการเลือกอาชีพของหญิงสูงกว่าชาย

ค. บุคลิกภาพ มีหลักฐานสนับสนุนเพิ่มขึ้นว่าอัตโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีของซูเปอร์ที่กล่าวถึงการเชื่อมโยงของสองตัวแปรนี้ มีงานวิจัยบางชิ้นศึกษาถึงการประเมินตนเอง (Self evaluation)

ประโยชน์ในการเสี่ยง (Utility for risk) ค่านิยม (Values) และเป้าหมายชีวิต (life goals) ว่ามีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ แต่ยังไม่สามารถสรุปได้แน่นอนเท่ากับอัทธโนทัศน์

วุฒิภาวะทางอาชีพ

ทอลเบอร์ท (Tolbert) ได้ให้ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพไว้ว่า "วุฒิภาวะทางอาชีพเหมือนกับวุฒิภาวะด้านอื่น ๆ เป็นการจัดระเบียบของพฤติกรรมและทัศนคติ เพื่อให้บุคคลจะไ้ประสบความสำเร็จในการค้นพบความต้องการในสภาพการณ์ของเขา และวุฒิภาวะทางอาชีพเกี่ยวข้องกับการเลือก และความเต็มใจที่จะรับผิดชอบต่อการเลือกของเขา"¹

ซูเปอร์ (Super) ให้ความหมายเชิงทฤษฎีของวุฒิภาวะทางอาชีพไว้ว่า "คือระยะของความต่อเนื่องในพัฒนาการทางอาชีพจากจุดที่เริ่มเสาะแสวงหาหรือสำรวจจนกระทั่งถึงระยะแห่งความเสื่อม"²

ซูเปอร์ กล่าวว่าวุฒิภาวะทางอาชีพ เกิดจากการที่บุคคลผ่านลำดับขั้นพัฒนาการของชีวิตซึ่งแต่ละขั้นพัฒนาการ เขาจะได้พัฒนาอัทธโนทัศน์ เช่น ในช่วงวัยรุ่น บุคคลทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของตนเอง ซึ่งก่อรูปร่างมาตั้งแต่เด็ก และเริ่มเปลี่ยนแปลงอัทธโนทัศน์ให้เข้ากับอาชีพโดยพิจารณาความไฝ่ฝัน ความชอบ และค่านิยมของงาน เมื่อบุคคลผ่านขั้นพัฒนาการของชีวิต เขาจะมีวุฒิภาวะทางอาชีพมากหรือน้อยก็ได้³

¹Tolbert, Counseling for Career Development, p. 76.

²Super, cited by John O. Crites, Theory and Research Handbook CMI. (California : McGraw Hill, inc., 1973), p. 6.

³Super, cited by John O. Crites, Vocational Psychology, p. 102.

ซูเปอร์และโอเวอร์สตรีท (Super and Overstreet)¹ สรุปว่าการวัดวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคลในช่วงวัยรุ่นสามารถวัดได้โดยมีมิติดังต่อไปนี้คือ

1. การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ (Orientation to Vocational choice)
2. การทราบข้อสนเทศและการวางแผนเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ (Information and Planning)
3. การมีความคงที่ของการเลือกอาชีพ (Consistency of Vocational choice)
4. การมีความรู้ ความถนัด ความพอใจ ตลอดจนเข้าใจกลไกและค่านิยมของงาน (Crystallization of traits)
5. ความเฉลียวฉลาดในการเลือกอาชีพ (Wisdom of Vocational choice)

ในปี 1965 ไครท์ (Crites)² ได้เสนอแผนภูมิแสดงองค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพโดยได้แนวคิดจากโครงสร้างทางเชาวน์ปัญญาของเวอร์นอน (Vernon, 1950) ซึ่งจำแนกได้ดังแผนภูมิต่อไปนี้

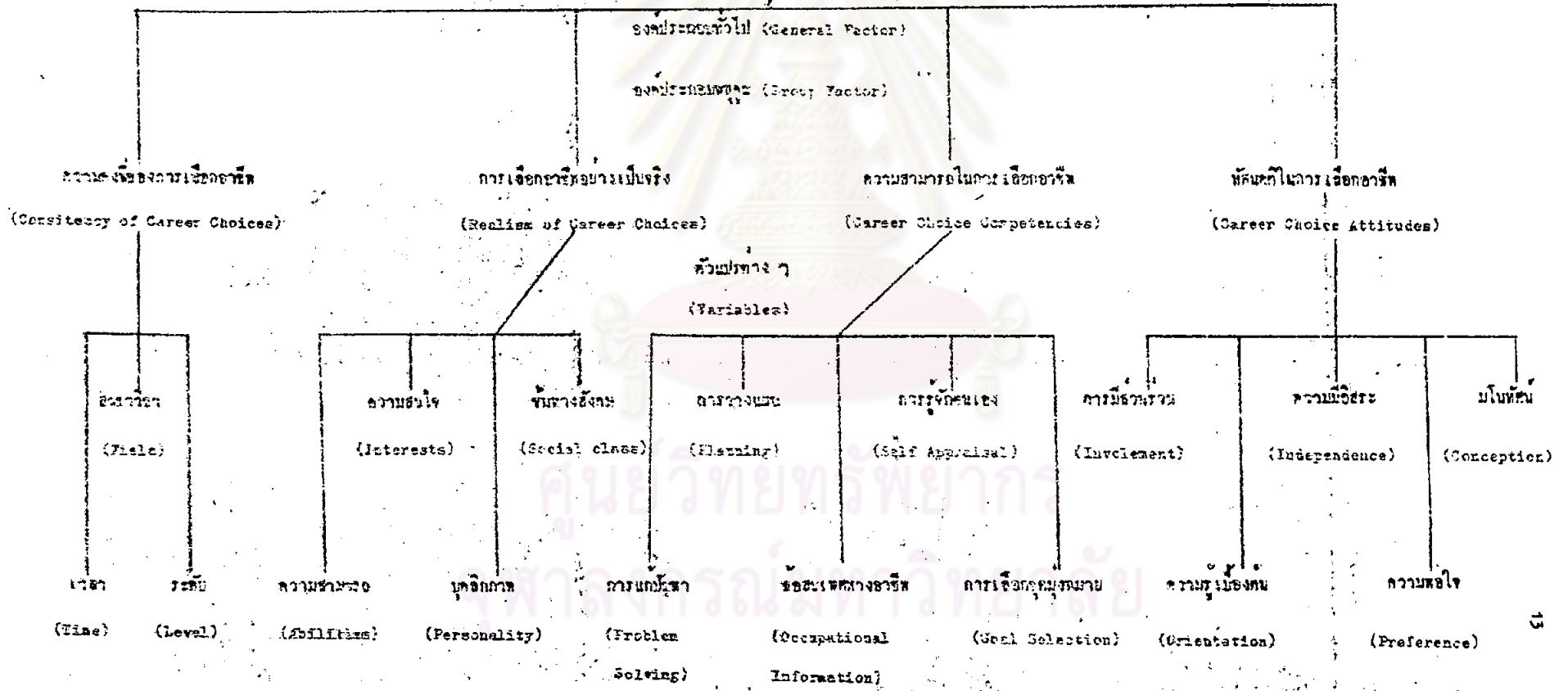
ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

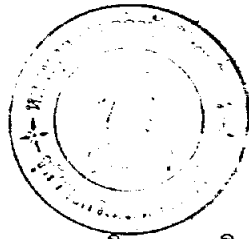
¹Super and Overstreet, cited by John O. Crites, "Problems in the Measurement of Vocational Maturity," Journal of Vocational Behavior 4 (1974) : 25-31.

²John O. Crites, theory and Research Handbook CMI (California : McGraw-Hill, 1973), p. 6.

ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรชีววิทยา

ระดับการพัฒนาอาชีพ (Degree of Vocational Development)

องค์ประกอบทั่วไป 4 ประการในแผนภูมิแสดงฐานะของวัยรุ่นนอชับายไค์
ดังต่อไปนี้

1. ความคงที่ในการเลือกอาชีพ หมายถึงการที่บุคคลไม่มีการเปลี่ยนแปลงอาชีพ
ที่เลือก ยังคงเลือกอาชีพในสาขาเดิม หรืออยู่ในระดับอาชีพเดิม ระดับอาชีพแบ่งออกเป็น
อาชีพระดับวิชาชีพ อาชีพระดับใช้ทักษะ อาชีพระดับกึ่งทักษะ และอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะ

2. การเลือกอาชีพอย่างเป็นจริง หมายถึงการที่บุคคลเลือกอาชีพโดยคำนึงถึง
ตนเองและสิ่งแวดล้อมตลอดจนโอกาสที่จะเป็นไปได้ คือมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความ
สอดคล้องระหว่างความสามารถของตน ความสนใจ บุคลิกภาพ และชั้นทางสังคม

* 3. ความสามารถในการเลือกอาชีพ หมายถึงการที่บุคคลเลือกอาชีพโดยคำนึง
ถึงองค์ประกอบดังต่อไปนี้

3.1 การแก้ปัญหา คือการที่บุคคลทราบว่าเขาทำอะไร

3.2 การวางแผน คือการที่บุคคลมองเห็นอนาคตภายหน้า

3.3 ขอเสนอแนะทางอาชีพ คือการที่บุคคลทราบข้อมูลเกี่ยวกับงานและรู้จักงาน

3.4 การรู้จักตนเอง หมายถึงการที่บุคคลรู้ความสามารถ ความสนใจ และ

ความถนัดของตนเอง

3.5 การเลือกจุดมุ่งหมาย คือการที่บุคคลเลือกงานที่เหมาะสมกับตนเอง

4. ทัศนคติในการเลือกอาชีพ ประกอบด้วย

4.1 การมีส่วนร่วม หมายถึงการที่บุคคลมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
เลือกอาชีพ ตัวอย่างเช่น "ฉันคิดอยู่เสมอเกี่ยวกับงานที่ฉันต้องการประกอบอาชีพ"

4.2 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงาน หมายถึงการที่บุคคลได้รับทัศนคติที่มีต่อ
งานและคุณค่าที่ให้แก่งานของเขา ตัวอย่างเช่น "งานเป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย" และ
"งานเป็นสิ่งที่มีความหมายเพราะทำให้ท่านซื้อสิ่งของที่ท่านต้องการได้"

4.3 ความมีอิสระ หมายถึงการที่บุคคลตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง หรือขึ้นอยู่กับผู้อื่น ตัวอย่างเช่น "ฉันวางแผนการที่จะประกอบอาชีพตามที่มีความสามารถแนะนำ"

4.4 ความพอใจ หมายถึงการที่บุคคลเลือกอาชีพของเขาโดยขึ้นกับองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ตัวอย่างเช่น "ความสนใจในงานไม่สำคัญเท่ากับท่านสามารถทำงานนั้นได้"

4.5 มโนทัศน์ หมายถึงการที่บุคคลมีมโนทัศน์ในการเลือกอาชีพที่ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ตัวอย่างเช่น "บุคคลสามารถทำงานที่เขาต้องการได้ถ้าเขามีความพยายามมาก"

โครท ไคสรูปแนวความคิดเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพจากงานวิจัยต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

004201

ก. ความหมาย

1. ความหมายประการหนึ่งของวุฒิภาวะทางอาชีพได้แก่ ลำดับชั้นของชีวิตซึ่งบุคคลเป็นอย่างแท้จริง ปรากฏหลักฐานควยงานตามขั้นพัฒนาการ อันสัมพันธ์กับลำดับชั้นของชีวิตซึ่งคาดว่าเขาควรเป็นในวัยของเขา (Super & Overstreet 1960, p.9)

2. ความหมายของวุฒิภาวะทางอาชีพอีกประการหนึ่งได้แก่ วุฒิภาวะของบุคคล "ลำดับชั้นของชีวิตที่แท้จริงปรากฏหลักฐานควยพฤติกรรมซึ่งแสดงถึงงานตามขั้นพัฒนาการของลำดับชั้นชีวิตโดยเปรียบเทียบกับพฤติกรรมของบุคคลอื่นซึ่งอยู่ในงานตามขั้นพัฒนาการเดียวกัน"

ข. การวัด

สิ่งซึ่งแสดงถึงวุฒิภาวะทางอาชีพประกอบกันเป็นโครงสร้าง องค์ประกอบเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นการประเมินจากบันทึกการสัมภาษณ์ ตัวแปรหลักซึ่งแสดงถึงวุฒิภาวะทางอาชีพได้แก่ การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ การทราบขอเสนอแนะและ

การวางแผนเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ความคงที่ของการเลือกอาชีพ การมีความรู้ ความถนัด ความพอใจ ตลอดจนเข้าใจกลไกและค่านิยมของงาน และความเฉลียวฉลาดในการเลือกอาชีพ

ค. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง แนวคิดที่สัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพมากที่สุด ได้แก่ ทักษะและความสามารถในการเลือกอาชีพ ซึ่งประกอบกันเป็นโครงสร้างกับแนวคิดอื่น ๆ อันแสดงถึงวุฒิภาวะทางอาชีพของบุคคล

ง. ลักษณะทั่วไป ค่าความเชื่อถือได้ของวุฒิภาวะทางอาชีพขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจ ร่วมกันในการประเมินบันทึกการสัมภาษณ์

จ. มีติ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของวุฒิภาวะทางอาชีพในนักเรียนระดับ 9 มีมติแรกเรียกว่า "ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนสำหรับอนาคต" และมีติที่สองได้แก่ "การมีส่วนร่วมในงานตามขั้นตอนพัฒนาการในระยะต้น กลาง ปลาย"

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนเกรด 9 และเกรด 12 ได้ขอเสนอแนะว่ามีติซึ่งอยู่ในช่วงนี้ได้แก่ "ขอเสนอทดสอบอาชีพ-ความจำเป็นในการฝึกอบรมและการศึกษา"

ฉ. พัฒนาการ ไม่มีพัฒนาการเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพปรากฏ ไม่มีสิ่งซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิภาวะทางอาชีพในวัยรุ่นและวุฒิภาวะทางอาชีพในผู้ใหญ่

ช. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์สูงกับตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบทางเชาวน์ปัญญา มากกว่าตัวแปรที่ไม่ใช่ขององค์ประกอบทางเชาวน์ปัญญา และตัวแปรที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับวุฒิภาวะทางอาชีพ ได้แก่ บุคลิกภาพ

ความสนใจในอาชีพ

สตรอง (Strong)¹ ให้ความหมายของความสนใจไว้ว่า "ความสนใจจะแสดงออกมาเมื่อเรามีความนึกคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เราชอบสิ่งนั้นเมื่อเราพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้นถ้าเราไม่ชอบเราปรารถนาที่จะออกห่างจากสิ่งนั้น" ซูเปอร์และไครท์ (Super and Crites, 1962)² สรุปจากการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจไว้ว่า "ความสนใจเป็นผลจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม" วัชรีย์ ทรัพย์มี³ ให้ความหมายว่า "ความสนใจคือความรู้สึกจจจอยากหรืออยากเห็น อยากกระทำการที่ตนสนใจนั้น ความสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนหรือการทำงาน" และความสนใจเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพและจะมีอิทธิพลต่อการที่เขาจะมีความบากบั่นในการประกอบอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด⁴ คาเตอร์ (Cater)⁵ ได้ทำการวิจัยเป็นคนแรกในกระสวนความสนใจของเด็กวัยรุ่นซึ่งสรุปได้ว่า "พัฒนาการความสนใจทางด้านอาชีพ เป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ และการเจริญเติบโตทางชีวภาพ การเจริญเติบโตในลักษณะนี้เป็นส่วนหนึ่งของวุฒิภาวะทั่วไปที่จะเกิดขึ้นในพัฒนาการของแต่ละบุคคล" สตรอง (Strong)⁶ ได้สร้างมาตราวัดวุฒิภาวะของความสนใจจำแนกความชอบไม่ชอบของเด็กชายวัยรุ่น และวัยรุ่นผู้ใหญ่ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าพฤติกรรมทางอาชีพอาจเปลี่ยน

¹ Strong, cited by J.O. Crites, Vocational Psychology, p.29.

² Ibid.

³ วัชรีย์ ทรัพย์มี, เรื่องเดียวกัน, หน้า 56.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

⁵ คาเตอร์, อ้างจากณกา บุญเรือง, "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ วุฒิภาวะทางอาชีพ และการควบคุมภายใน-ภายนอก" (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2520), หน้า 6.

⁶ เรื่องเดียวกัน.

แปลงอย่างมีระบบเมื่ออายุมากขึ้น ซึ่งสัมพันธ์โดยตรงกับการสร้างแนวคิด (Concept) เกี่ยวกับบุคลิกภาพทางอาชีพ ซูเปอร์ (Super)¹ แบ่งความสนใจออกเป็น 4 ชนิดดังต่อไปนี้

1. ความสนใจที่แสดงออกทางภาษา (Expressed interests) ได้แก่ความสนใจที่แสดงออกทางภาษา เป็นการแสดงออกถึงความสนใจในวิชา กิจกรรม งานหรืออาชีพ ใดภาษา ซึ่งไฟรเออร์ (Fryer) เรียกว่า "ความสนใจที่เฉพาะเจาะจง"
2. ความสนใจที่แสดงออกทางกิริยาอาการ (Manifest interests) เป็นความสนใจที่แสดงออกด้วยกิริยาอาการและการเข้าร่วมร่วมนอกกิจกรรม
3. ความสนใจที่ประเมินด้วยแบบสอบถาม (Tested interests) เป็นการประเมินความสนใจด้วยแบบสอบถามที่เป็นปรนัย เป็นการแสดงความสนใจภายใต้สภาพการณ์ควบคุม
4. ความสนใจที่ประเมินด้วยแบบสำรวจ (Inventoried interests) เป็นการประเมินความสนใจซึ่งขึ้นอยู่กับคำถามเกี่ยวกับความชอบไม่ชอบ

ทอลเบอร์ท (Tolbert)² กล่าวว่าความสนใจที่ได้จากการสำรวจมีความแน่นอนมากกว่าความสนใจที่แสดงออกด้วยกิริยาอาการ เฟร็ด เอช บอร์เก็น และมาร์ค เจ เซลลิง (Fred H. Borgen and Mark J. Seling)³ ซึ่งศึกษาเรื่องการเลือกอาชีพและการสำรวจความสนใจในอาชีพให้ข้อเสนอแนะว่าแบบสำรวจความสนใจในอาชีพเป็นสิ่งที่ใช้ได้ดีในการให้คำปรึกษาอาชีพ

กานมิตีความสนใจในอาชีพมีผู้ศึกษาไว้ เช่น เทอร์สโตน (Thurstone)⁴ แบ่งความสนใจเป็น 4 องค์ประกอบได้แก่ งานด้านวิทยาศาสตร์ งานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล งาน

¹ Donald E. Super and John O. Crites, Appraising Vocational Fitness, pp. 378-380.

² Tolbert, Counseling for Career Development, pp. 88-89.

³ Fred H. Borgen and Mark J. Seling, "Expressed and Inventoried Interests Revisited : Perspicacity in the Person," Journal of Counseling Psychology 25(1978) : 536-543.

⁴ Thurstone, cited by J.O. Crites, Vocational Psychology,

ด้านภาษา และงานด้านธุรกิจ (Science, People, Language and Business) สตรอง (Strong)¹ แบ่งองค์ประกอบเช่นเดียวกับเทอร์สโตน โดยแบ่งออกเป็น 2 ชั้น และเพิ่มงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของกับงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล และแบ่งธุรกิจเป็นธุรกิจที่เป็นระบบและธุรกิจการติดต่อ (Unrotated : Science, People, Language, Thing vs. People Business Rotated : Science, People, Language, Thing People, System & Contact) คูเคอร์ (Kuder)² แบ่งองค์ประกอบ 10 ประเภท ได้แก่ งานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ (Scientific) งานบริการสังคม (Social-Service) งานวรรณกรรม (Literary) งานทางจักรกล (Mechanical) งานนอกสำนักงาน (Out door) งานเสมียน (Clerical) งานคำนวณ (Computational) งานชักชวน โฆษณา (Persuasive) งานศิลปะ (Artistic) งานดนตรี (Musical) สรุปเป็น แผนภูมิไคคังนี้

✓ แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของความสนใจ

เทอร์สโตน	สตรอง		คูเคอร์
	งานที่ไม่ต้องหมุนเวียน สลับเปลี่ยน	งานที่มีการหมุนเวียน สลับเปลี่ยน	
งานด้านวิทยาศาสตร์	งานด้านวิทยาศาสตร์	งานด้านวิทยาศาสตร์	งานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์
งานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล	งานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล	งานที่เกี่ยวข้องกับบุคคล	งานบริการสังคม
งานด้านภาษา	งานด้านภาษา งานที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งของ vs. งานที่เกี่ยวข้องกับ บุคคล	งานด้านภาษา งานที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งของ vs. งานที่เกี่ยวข้องกับ บุคคล	งานวรรณกรรม งานทางจักรกล งานนอกสำนักงาน
งานด้านธุรกิจ	งานด้านธุรกิจ	ธุรกิจที่เป็นระบบ ธุรกิจการติดต่อ	งานเสมียน งานคำนวณ งานชักชวนโฆษณา งานศิลปะ งานดนตรี

¹ Ibid.

✓ ทฤษฎีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความสามารถในการเลือกอาชีพของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน และขึ้นอยู่กับส่วนประกอบหลาย ๆ อย่าง เช่น เพศ วัย ที่แตกต่างกัน ความคิด ประสบการณ์ เป็นต้น การตัดสินใจประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จนั้น เป็นเรื่องที่ทำความลำบากให้แก่บุคคลมาก จึงมีผู้ให้ความสนใจศึกษาเรื่องการเลือกอาชีพของบุคคลไว้อย่างกว้างขวางและสรุปตั้งเป็นทฤษฎี ผู้วิจัยจะกล่าวถึงเพียงบางทฤษฎีที่ได้ศึกษาค้นคว้า เพื่อนำมาเป็นรากฐานในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพ (Vocational development) ของกินซ์เบอร์ก (Ginzberg) และของซูเปอร์ (Super) ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ (Sociological Theory) ของมิลเลอร์และฟอร์ม (Miller and Form) ทฤษฎีการตัดสินใจของเกอแลต (Gelatt) และทฤษฎีการเลือกอาชีพคือทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล (Trait and Factors Theory)

เอลี กินซ์เบอร์ก (Eli Ginzberg)¹ เสนอทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ (Occupational development) โดยเชื่อมโยงความพยายามของนักเศรษฐศาสตร์ นักจิตวิทยาบำบัด นักสังคมวิทยา และนักจิตวิทยาเข้าด้วยกัน

จากทฤษฎีพัฒนาการนี้ บุคคลจะพัฒนายาวนานขึ้นต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันดังต่อไปนี้

1. การเลือกเป็นกระบวนการ (Process) มากกว่าการตัดสินใจเพียงครั้งเดียว ค่านิยม สภาพแวดล้อมที่เป็นจริง คุณลักษณะทางจิตวิทยา โอกาสในการศึกษา และสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา มีผลต่อกระบวนการนี้

2. กระบวนการเลือกอาชีพจะย้อนกลับหลังไม่ได้

3. การเลือกอาชีพจะเป็นการประนีประนอมระหว่างความต้องการและความเป็นจริงในการเลือกโดยคำนึงถึงความสามารถและเป้าหมายที่ต้องการ

¹Eli Ginzberg, cited by E.L. Tolbert, Counseling for Career Development (Boston : Houghton Mifflin Co., 1974), pp. 37-40.

ต่อมา กิซเบอร์ก ได้ปรับปรุงหลักบางประการในทฤษฎี ในระดับอายุแรกหรือระดับอายุ 20 กว่าดังนี้

1. กระบวนการเลือกอาชีพและพัฒนาการด้านอาชีพ (The Process of Vocational Choice and Development) เกิดขึ้นตลอดชีวิตและเปิดกว้าง จากการวิจัยเกี่ยวกับชีวิตการงานของบุคคลทั้งชายหญิง กิซเบอร์กสรุปได้ว่าบุคคลเปลี่ยนงานเพราะงานใหม่ให้ความพึงพอใจได้อีกระดับหนึ่งเนื่องจากการเปลี่ยนความรับผิดชอบ ความกดดัน หรือให้ทางเลือกในการทำงานของบุคคล
2. กระบวนการเลือกอาชีพจะย้อนกลับหลังไม่ได้ (Irreversible) ไม่มีความแน่นอน กระบวนการเตรียมตัวเลือกอาชีพใช้ระยะเวลานานขึ้น นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายประมาณ 80% ศึกษาต่อถึงระดับปริญญาตรี และประมาณครึ่งหนึ่งของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ศึกษาต่อหรือฝึกอบรมเพิ่มเติม สิ่งเหล่านี้มิได้เกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจที่เคยเข้าใจแต่เดิม กิซเบอร์ก กล่าวว่สิ่งที่คนหนุ่มสาวเผชิญในช่วงอายุวัยรุ่นคือการวางแผนการณเพื่อใหม่โอกาสเลือกโคมาก อย่างน้อยที่สุดเพื่อให้แน่ใจว่าเรามีสิทธิในการเข้ามหาวิทยาลัยหรือโงงานที่ดี โดยที่ถ้าบุคคลได้รับการศึกษาสูงโอกาสที่เขาเลือกอาชีพจะมีกว้างขวางขึ้น
3. การมองงานในทัศนะที่ดี (Optimization) แทนที่จะเป็นการประนีประนอม (Compromise) กิซเบอร์กมีความเห็นว่งานที่เหมาะสมมากที่สุดเป็นกระบวนการต่อเนื่อง จากการฝึกหัดบุคคลในระยะยาวได้ขอเสนอแนะว่าบุคคลมีความพยายามที่จะทำงานเพื่อสนองความพึงพอใจ หรือความต้องการของตนโดยให้ตนเองเป็นประโยชน์ในงานที่เรามีโอกาสทำตระหนักถึงสิ่งซึ่งเราต้องปฏิบัติ
4. ข้อจำกัดบางอย่างที่จำเป็นต้องพิจารณา กิซเบอร์กอธิบายว่สิ่งเหล่านี้คือ รายได้ค่า สถานภาพทางครอบครัว ทัศนคติ และค่านิยมของบิดามารดา ระดับการศึกษาค่า รวมทั้งสถานภาพของบุหญิง ชนกลุ่มน้อย และความไม่กลมกลืนกันระหว่างการศึกษากับอาชีพ สถาบันชุมชน และสถาบันอื่น ๆ
5. โอกาสในโลกของงานที่จะต้องพิจารณา หมายถึง ความสำคัญของการรับรู้โอกาสของบุคคลว่าเขามองเห็นโอกาสหรือไม่

6. แนวโน้มในเรื่องค่านิยมมีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน และมีบทบาทสำคัญในการค้นหาความพึงพอใจของบุคคล วิธีชีวิตของบุคคลมีผลกระทบต่อการตัดสินใจด้านอาชีพ โดยเป็นความพยายามที่จะให้ประสมผลสำเร็จในการสร้างคุณภาพระหว่างงานและกิจกรรมอื่น

กินซ์เบอร์กแบ่งช่วงการเลือกอาชีพของบุคคลออกเป็น 3 ระยะดังนี้คือ

1. ระยะความเพ้อฝัน เริ่มตั้งแต่วัยเด็กจนถึงอายุ 11 ปี ในระยะนี้เด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของความปรารถนา เด็กไม่สามารถที่จะประมาณความสามารถโอกาสและขอบเขตของความจริงได้

2. ระยะทดลองเลือกอาชีพ ช่วงอายุ 11-17 ปี ในระยะนี้การเลือกอาชีพยังเป็นการเลือกที่ยึดองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองอยู่ เช่น ความสนใจ ความสามารถ และค่านิยม การเลือกอาชีพยังเป็นการทดลอง องค์ประกอบที่แท้จริงยังไม่ได้นำมาพิจารณาในระยะนี้แบ่งออกเป็นระยะต่าง ๆ ใ้คดังนี้ต่อไปนี้

2.1 ระยะความสนใจ ระยะนี้ความสนใจเป็นพื้นฐานขั้นแรกในการเลือกอาชีพ โดยไม่คำนึงถึงความสามารถที่แท้จริง

2.2 ระยะความสามารถ อายุ 13-14 ปี เป็นช่วงที่วัยรุ่นคำนึงถึงความสามารถในการวางแผนเลือกอาชีพ แต่ความรู้ในความสามารถของตนยังไม่สมบูรณ์ การเลือกยังเป็นการทดลอง

2.3 ระยะค่านิยม อายุ 15-16 ปี ระยะนี้จะเลือกโดยคำนึงถึงค่านิยม ในช่วงนี้ค่านิยมจะมีความสำคัญมากกว่าความสนใจ ความสามารถ

2.4 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกอาชีพ อายุ 17 ปี ระยะนี้จะมีการประนีประนอมกันระหว่างความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเลือกอาชีพ แต่องค์ประกอบที่แท้จริงยังไม่เข้ามาในกระบวนการเลือก ระยะนี้ยังอยู่ในขั้นทดลองเลือก แม้ว่าบุคคลจะตระหนักว่าสิ่งที่เขาคิดสนใจในปัจจุบันมีผลต่ออนาคตของเขา

3. ระยะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง อายุ 17 ปีถึงวัยผู้ใหญ่ ระยะนี้การเลือกจะเป็นการประนีประนอม (Compromise) ระหว่างองค์ประกอบที่เป็นจริง เช่น ข้อกำหนด

ของงานหรือโอกาสในการศึกษา และองค์ประกอบส่วนบุคคล ระเบียบนี้แบ่งเป็นชั้นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ระเบียบสำรวจอาชีพ เป็นชั้นสำรวจโดยบุคคลพยายามจะให้การตัดสินใจเลือกตรงกับความเป็นจริง

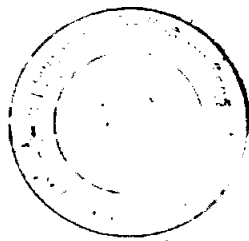
3.2 ระเบียบการรวมตัวของความคิดที่จะเลือกอาชีพ เป็นชั้นที่บุคคลตัดสินใจเลือกโดยประนีประนอมระหว่างองค์ประกอบที่สำคัญ

3.3 ระเบียบตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง เป็นชั้นที่บุคคลมีหาความรู้ ประสบการณ์ในเฉพาะงานด้านใดด้านหนึ่งเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจ

★ โดแนลด์ อี ซูเปอร์ (Donald E. Super)¹ เสนอหลักการใหญ่ 4 ประการ ในทฤษฎีของเขา ได้แก่ ลำดับขั้นทางอาชีพ (Vocational life stages) วุฒิภาวะทางอาชีพ (Vocational maturity) การเปลี่ยนอ้อมโนทัศน์เข้าสู่อ้อมโนทัศน์ทางอาชีพ และแบบฉบับอาชีพ (Career patterns) การพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลเป็นการพัฒนาการทั้งโครงสร้างทางจิตวิทยา สรีรวิทยาของบุคคล รวมทั้งเงื่อนไขสภาวะแวดล้อม และสิ่งสำคัญอื่น ๆ จากการวิจัยอย่างกว้างขวางและทฤษฎีพัฒนาการ การวัดผล การปรับตัวทางอาชีพ และด้านอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กัน ซูเปอร์ได้ตั้งทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ (Theory of Vocational development) ขึ้นในปี 1953 โดยมีหลักซึ่งเป็นเหตุผลพื้นฐานสำหรับงานวิจัย และทฤษฎีของเขา 10 ประการดังนี้คือ

1. บุคคลมีความแตกต่างกันในความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกลักษณะ ดังนั้นการเลือกอาชีพของบุคคลควรต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. บุคคลที่มีความสามารถหลาย ๆ ด้านจะประสบความสำเร็จในอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพ

¹ Donald E. Super, cited by E.L. Tolbert, Counseling for Career Development, pp. 31-37.

3. อาชีพแต่ละอาชีพต้องการบุคคลที่มีความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ
ต่างไปในแต่ละอาชีพ

4. ความชอบและความสามารถในอาชีพ ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่
และอัตมโนทัศน์ (Self-Concepts) จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและประสบการณ์
ดังนั้นการเลือกและการตัดสินใจในอาชีพจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน

5. กระบวนการเลือกอาชีพนี้เป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตของบุคคลตาม
กระบวนการพัฒนาการตามอาชีพไคแก ช่วงเวลาของการพัฒนาความรู้สึกก็นักคิดที่มีต่อตนเอง
การพัฒนาความสามารถ และความสนใจ (Growth Stage) ช่วงเวลาของการสำรวจ
ตนเอง และสำรวจอาชีพ (Exploration Stage) ช่วงเวลาที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่
ถาวร (Establishment Stage) ช่วงเวลาที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ
(Maintenance Stage) และระยะที่ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลเสื่อมลง

6. แบบฉบับอาชีพ (Career pattern) เป็นตัววัดระดับของอาชีพ (เช่น อาชีพ
ระดับวิชาชีพ อาชีพทักษะ หรือดิ่งทักษะ) ความมั่นคงของการประกอบอาชีพ (เป็นต้นว่า
เปลี่ยนงานบ่อยหรือไม่) ขึ้นอยู่กับระดับสังคม เศรษฐกิจ สติปัญญา บุคลิกภาพ และโอกาสที่
บุคคลได้รับตลอดจนการปรับตัวในอาชีพ

7. การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะแนวทาง โดยช่วยให้เกิดคุณภาวะทาง
ความสามารถและความสนใจ รวมทั้งการช่วยให้ได้ทดลองฝึกงานตามโอกาสอันควร และ
ได้มีโอกาสพัฒนาอัตมโนทัศน์ด้วย

8. กระบวนการพัฒนาอาชีพเป็นผลจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่ง
แวดล้อมการพัฒนาอัตมโนทัศน์ทำให้บุคคลรู้จักตนเองในเรื่องความสนใจ ความถนัด ความ
สามารถ อันจะทำให้รู้จักประสมประสานกันระหว่างความสามารถของตนเองกับโอกาสที่จะ
เป็นไปได้จริง

9. การพัฒนาอาชีพเป็นการประนีประนอมระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อมทาง
สังคม ระหว่างอัตมโนทัศน์และความเป็นจริง ซึ่งอาจเรียนรู้จากการแสดงบทบาทไม่ว่าจะ
เป็นบทบาทตามความเพ้อฝัน ในการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา หรือกิจกรรมที่เป็นจริง เช่น
ในโรงเรียน ชุมชน งานชั่วคราว หรืองานประจำ

10. ความพอใจในอาชีพ และความพอใจในชีวิต ขึ้นอยู่กับการที่ความสนใจ บุคลิกภาพและคุณค่าของบุคคลนั้นเหมาะสมกับงาน บุคคลจะพึงพอใจในงานถ้านั้นไปกันได้กับวิถีชีวิต ความสามารถ และการได้สวมบทบาทตามที่บุคคลนั้นต้องการ

★ ในปี 1957 ชูเปอร์และยูรวางงานได้ศึกษาแบบฉบับอาชีพ (Career Pattern Study Monograph, Vocational Development : A Framework for Research) เป็นการศึกษาระยะยาว 20 ปี โดยเริ่มศึกษาในปี ค.ศ. 1951 กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายเกรด 8 จำนวน 138 คน และเด็กชายเกรด 9 จำนวน 142 คน ได้ลำดับขั้นทางอาชีพอันเป็นแนวคิดหลักของทฤษฎีศึกษาแบบฉบับอาชีพดังต่อไปนี้

1. ช่วงเวลาของการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง การพัฒนาความสามารถ ความสนใจ เริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งอายุ 14 ปี ลักษณะทั่ว ๆ ไป ได้แก่ การพัฒนาอัตมโนทัศน์ ความสำเร็จแบบจากบุคคลสำคัญในครอบครัวและในโรงเรียน ความต้องการและความเพ้อฝันมีความสำคัญในระยะแรกของช่วงนี้ ต่อมาความสนใจ และความสามารถมีความสำคัญมากกว่าเนื่องจากการมีส่วนร่วมในสังคมเพิ่มขึ้น และมีการทดสอบความจริง ช่วงนี้แบ่งเป็นชั้นย่อย ๆ ดังนี้

1.1 ระยะเวลาที่เด็กคิดถึงเรื่องอาชีพ แต่เป็นในลักษณะความเพ้อฝัน อายุ 4-10 ปี ความต้องการเด่นในช่วงนี้มีการ เล่นแสดงบทบาทตามความเพ้อฝัน

1.2 ระยะเวลาที่เด็กพิจารณาความสนใจของตนในอาชีพต่าง ๆ อายุ 11-12 ปี ความชอบเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกเป้าหมาย และกิจกรรม

1.3 ระยะเวลาที่เด็กพิจารณาความสามารถในการประกอบอาชีพต่าง ๆ อายุ 13-14 ปี ความสามารถมีน้ำหนักมากในช่วงนี้ และมีความต้องการฝึกหัดงาน

2. ช่วงเวลาของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ อายุ 15-24 ปี ลักษณะทั่ว ๆ ไป ได้แก่ การพิจารณาตนเอง ทดลองสวมบทบาท สำรวจอาชีพขณะอยู่ในโรงเรียน กิจกรรมในเวลาว่าง และงานล่วงหน้า ช่วงนี้แบ่งเป็นชั้นย่อย ๆ ดังนี้

2.1 ระยะเวลาที่บุคคลเริ่มทดลองเลือกอาชีพ โดยยังไม่ได้ตัดสินใจแน่นอน อายุ 15-17 ปี ความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยม และโอกาส ได้นำมาพิจารณา มีการลองเลือก อดิปรายทำงาน และประสบการณ์อื่น ๆ

2.2 ระยะเวลาเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ อายุ 18-21 ปี องค์ประกอบที่แท้จริงมีความสำคัญมากขึ้น เมื่อบุคคลเข้าสู่โลกของงาน การฝึกหัดหรือการศึกษา และพยายามทำให้อัตมโนทัศน์มั่นคงขึ้น

2.3 ระยะเวลาทดลองปฏิบัติงาน อายุ 22-24 ปี มีการเริ่มทำงาน และทดลองงาน

3. ช่วงเวลาที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่ถาวร อายุ 24-44 ปี ลักษณะทั่วไป ได้แก่ คนพียงานที่เหมาะสม ทำงานถาวร มีการทดลองในระยะแรกของช่วงนี้ แบ่งเป็นชั้นย่อย ๆ ดังนี้

3.1 ระยะเวลาที่บุคคลประกอบอาชีพที่ได้เลือกแล้ว แต่อาจมีการเปลี่ยนงาน ถ้างานไม่เหมาะสมหรือไม่เป็นที่พอใจ อายุ 25-30 ปี อาจมีการเปลี่ยนงานหนึ่งหรือสองครั้งก่อนที่จะได้งานที่เหมาะสม

3.2 ระยะเวลาที่บุคคลประกอบอาชีพอย่างถาวร อายุ 31-44 ปี แบบฉบับอาชีพเริ่มชัดเจน มีความมั่นคงและมีสวัสดิการที่ดีในโลกของงาน บุคคลสร้างหลักฐานให้แก่ตนเอง

3.3 ระยะเวลาที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ อายุ 45-64 ปี เป็นช่วงที่ชีวิตมีความมั่นคง และแสวงหาความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นช่วงต่อเนื่องของการสร้างหลักฐาน

4. ช่วงเวลาที่ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลลดลง อายุ 65 ปีขึ้นไป ลักษณะทั่วไป ได้แก่ ร่างกายและสมองเสื่อมคุณภาพลง กิจกรรมในงานเปลี่ยนไป เริ่มบทบาทใหม่ ๆ ชั้นย่อย ๆ ของช่วงนี้ได้แก่

ระยะเวลาที่บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ อายุ 65-70 ปี เป็นช่วงเวลาที่ปลดเกษียณแล้ว ความต้องการในงานลดลง หน้าที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงหรืองานอาจเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถ งานช่วงเวลาอาจมาแทนงานเต็มเวลา และอาจมีการปลดเกษียณหลังอายุ 70 ปี โดยมีการพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ในบุคคลนั้น ๆ

ในปี 1960 ชูเปอร์และโอเวอร์สทริคตีพิมพ์ The Vocational Maturity of Ninth-Grade Boys ขึ้นโดยศึกษากลุ่มตัวอย่างจากมิดเดิลทาวน์ นิวยอร์ก (Middletown New York) ซึ่งเข้าร่วมตั้งแต่อายุ 14 ถึง 35 ปี กลุ่มทดลองเป็น

เด็กชายเกรด 8 จำนวน 138 คน และเด็กชายเกรด 9 จำนวน 142 คน กลุ่มควบคุม เป็นเด็กชายเกรด 9 จำนวน 173 คน การศึกษาแบบฉบับอาชีพ (Career Pattern) นี้ออกแบบการวิจัยเพื่อค้นคว้าสิ่งซึ่งแสดงถึงวุฒิภาวะทางอาชีพและความมั่นคงของมิติ วุฒิภาวะทางอาชีพ และเพื่อพัฒนาเทคนิคในการประเมินและทำนายวุฒิภาวะทางอาชีพ

การศึกษาแบบฉบับอาชีพ โภขอสั่ง เกตเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพดังนี้

1. วุฒิภาวะทางอาชีพของเด็กชายเกรด 9 มีลักษณะดังต่อไปนี้
 - ก. มีความสำนึกถึงความต้องการ เลือกอาชีพและการศึกษา
 - ข. ยอมรับถึงความรับผิดชอบในการวางแผนและตัดสินใจ
 - ค. วางแผนการและเข้าร่วมในกิจกรรมเพื่อให้ได้ข้อมูล
 - ง. ขาดความพร้อมในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง
 - จ. ขาดความรู้เกี่ยวกับงานและโอกาสในการฝึกหัด ไม่พบแหล่งที่มีประโยชน์ในการให้ข้อมูล และมีความเข้าใจตนเองเล็กน้อย
2. ปรากฏการณ์ ซึ่งนำไปทำนายความสำเร็จในอาชีพ ได้แก่
 - ก. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพในเกรด 9 และเกรด 12
 - ข. การวางแผนในเกรด 9 และเกรด 12
 - ค. วุฒิภาวะของความสนใจในเกรด 9 และเกรด 12
 - ง. ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถของนักเรียนและคุณลักษณะที่งาน ซึ่งเขาสนใจในเกรด 12 ต้องการ
 - จ. ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกหัดและการศึกษาสำหรับงานที่ชอบในเกรด 12
 - ฉ. ตัวแปรต่าง ๆ ที่ได้จากโรงเรียน เช่น ระดับฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของพ่อแม่ สถานภาพทางสังคม ระดับเขาวินิจฉัย คะแนนเฉลี่ยสะสม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน
 - ช. การสำนึกถึงทางเลือกต่าง ๆ ข้อมูลที่ได้รับการวางแผน ทั้งในเกรด 9 และเกรด 12

สิ่งสำคัญของกระบวนการพัฒนาการทางอาชีพ ได้แก่ การวิเคราะห์หว่าอัมโน-
ทัศน์เปลี่ยนเข้าสู่อัมโนทัศน์ทางอาชีพอย่างไร จากการศึกษาหลาย ๆ ครั้งให้ข้อเสนอ
แนะว่า เมื่ออัมโนทัศน์และอัมโนทัศน์ทางอาชีพประสมประสานกันสนิท บุคคลจะพึงพอใจ
ในงานใดดีกว่า

* จากการศึกษาแบบฉบับอาชีพ (The Career Pattern Study) ได้แนวความคิด
คิด 2 ประการ ประการแรกครอบคลุมพฤติกรรมในการเข้าสู่โลกของงาน เป็นพฤติกรรม
ทางบวก 3 ประการ ได้แก่ ความพยายาม การค้นพบว่าเป็นเพื่อนและการตั้งหลักฐาน
(trial, instrumental, and establishing) พฤติกรรมทางลบ 2 ประการ
ได้แก่ การดิ้นรน และเนือยชา (floundering and stagnation) พฤติกรรม 5
ประการนี้แบ่งแยกความหมายเพื่ออธิบายถึงการเข้าสู่งาน ให้ทิศทางและจุดมุ่งหมาย
ในการแนะแนวและให้คำปรึกษา

แนวความคิดประการที่สอง เป็นลำดับของงานพัฒนาการในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่
ตอนต้น (Super and Bohn 1970 p.14) ได้แก่

1. ความชอบในอาชีพก่อรูปขึ้น (Crystallizing a vocational preference)
2. ระบุรายละเอียดลักษณะเฉพาะ (Specifying it)
3. ดำเนินงาน (Implementing it)
4. คงที่ในการเลือกอาชีพ (Stabilizing in the chosen vocation)
5. สถานภาพของบุคคลมั่นคงขึ้นและ (Consolidating one's status)
6. ก้าวหน้าในอาชีพ (Advancing in the occupation)

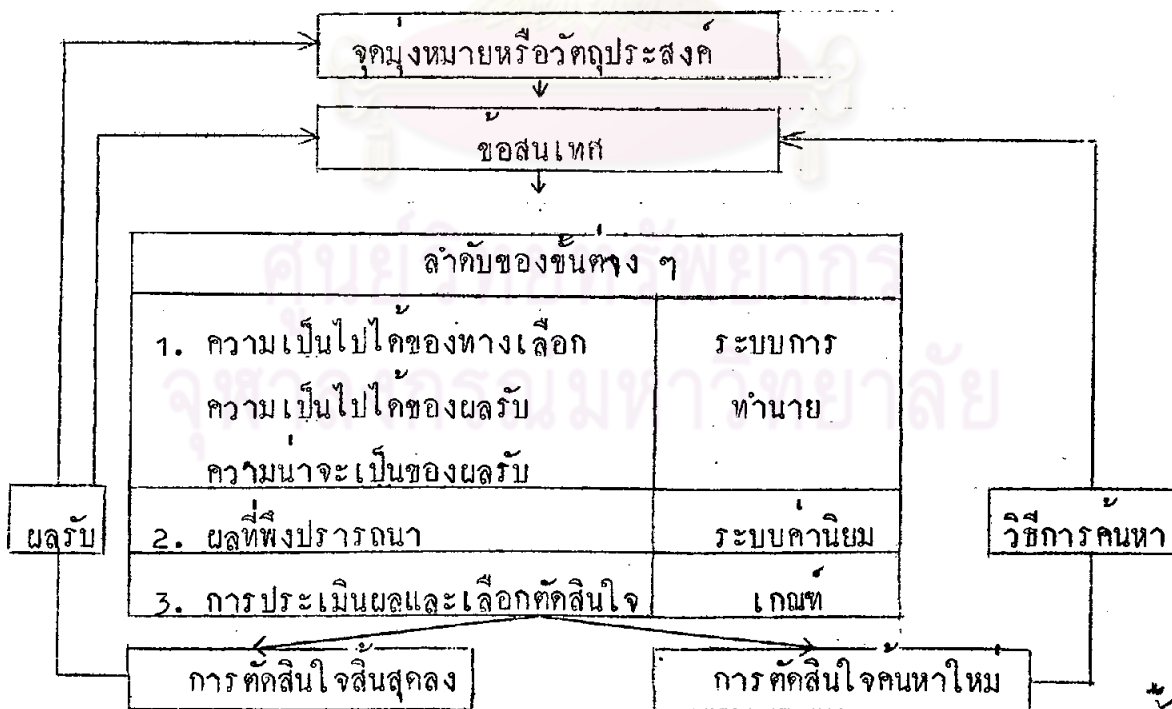
ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ของมิลเลอร์และฟอร์บ (Miller, D.C. และ Form
1951)¹ มิลเลอร์และฟอร์บมองขั้นตอนในกระบวนการเลือกอาชีพในแง่ของนักสังคม
อุตสาหกรรมและเรียกว่า ช่วงเวลาทำงาน มากกว่าช่วงเวลาการเลือก จึงเรียกว่าช่วง

¹ D.C. Miller and Form, cited by Tolbert, Counseling for Career Development, p. 62.

เวลาทำงานของมิลเลอร์และฟอร์ม (Miller and Form's Work Periods) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. การเตรียมตัวเข้าสู่โลกของงาน เป็นช่วงเวลาก่อนที่บุคคลจะมีประสบการณ์การทำงานเป็นเวลาที่เขาได้รับการอบรมจากที่บ้านและโรงเรียน เด็กจะได้รับการเตรียมเพื่อการเริ่มเข้าสู่โลกของงาน
2. การเริ่มตนงาน เป็นช่วงเริ่มตนงานซึ่งรวมทั้งประสบการณ์การทำงานล่วงเวลาและการศึกษาอย่างเป็นระบบ
3. การค้นพบงานที่พึงพอใจ เป็นช่วงของงาน เริ่มตั้งแต่การเข้าสู่โลกของงานจนกระทั่งค้นพบงานที่พึงพอใจ
4. การสร้างความมั่นคง เป็นช่วงที่งานมั่นคง สร้างหลักฐานในงานและชุมชน
5. การเสื่อมความสนใจในงาน เป็นช่วงที่ความสนใจในงานลดลง

ทฤษฎีการตัดสินใจ (Decision Making Theory) ของเกอแลต (Gelatt)¹ เป็นทฤษฎีที่แสดงถึงวงจรกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ

¹Gelatt, cited by E.L. Tolbert, Counseling for Career Development, pp. 65-87.

วงจรถวายการตัดสินใจเลือกอาชีพเริ่มที่จุดมุ่งหมาย หรือวัตถุประสงค์ เมื่อบุคคลต้องการตัดสินใจ เขาจะต้องการสารสนเทศ มีการรวบรวมข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ของการตัดสินใจตัวอย่างเช่น ถ้าเขาพยายามที่จะตัดสินใจเขาเรียนโปรแกรมช่างกล เขาต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับความถนัดเชิงช่าง ความสนใจ ความสามารถของเขา และคำอธิบายเกี่ยวกับโปรแกรมช่าง ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เป็นศูนย์กลางของกระบวนการเมื่อมีสารสนเทศแล้ว บุคคลจะพิจารณาข้อมูลที่ได้นำมาประยุกต์ใช้กับการเลือก เช่น ราล์ฟ (Ralph) กำลังพิจารณาว่าจะเลือกเรียนวิทยาศาสตร์หรือวิศววะ เขาต้องการทราบความต้องการของสองโปรแกรมนี้โดยใช้ข้อมูลจากมหาวิทยาลัย เปรียบเทียบความเป็นไปได้ของทางเลือก ความเป็นไปได้ และความน่าจะเป็นของผลที่จะได้รับ กับการพิจารณาสมมติ-ผลทางการเรียนคะแนนจากแบบทดสอบ และองค์ประกอบอื่นๆ เช่น เงินทุน และเกณฑ์ที่จะรับเข้ามหาวิทยาลัย ในช่วงนี้จะเกิดความลำบากแก่บุคคลได้ถ้าเขามีความรู้เกี่ยวกับอาชีพ หรือโอกาสในการศึกษาน้อย การทำนายผลอาจจะทำนายในทางที่มาก หรือร้ายมาก หรือแม่นยำขึ้นอยู่กับความสำเร็จของประสบการณ์ในอดีตที่เคยทำนายความเข้าใจตนเอง และระดับของความปรารถนา การทำนายจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่ง 2 ประการ คือ ข้อมูลที่รวบรวมได้ และน้ำหนักในการคาดคะเนอย่างเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

ขั้นต่อไปเป็นระบบค่านิยม บุคคลจะพิจารณาถึงสิ่งที่ปรารถนาเขาจะเปรียบเทียบผลที่ได้รับกับลำดับขั้นของค่านิยม ตัวอย่างเช่น เขาเลือกเรียนวิชาชีพนี้เพื่อต้องการเงินเดือนมาก หรือคาดคิดว่าเขาสามารถเรียนจบรับปริญญาในสาขาวิชานี้ได้ และจะได้มีโอกาสศึกษาต่อ เขาจะตองตั้งคำถามว่าอะไร เป็นค่านิยมสูงสุดของเขา เพื่อการตัดสินใจเลือก

ขั้นสุดท้ายเป็นการประเมินผลและการเลือกตัดสินใจ ซึ่งอาจเป็นการตัดสินใจได้ในครั้งนั้นโดยได้ผลรับที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายและข้อมูล หรือตัดสินใจที่จะสำรวจต่อไป โดยวางแผนสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลใหม่ เพื่อการตัดสินใจครั้งต่อไป

*สรุปเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จุดมุ่งหมาย บุคคลต้องการตัดสินใจ เมื่อมีทางเลือกอย่างน้อย
- 2 ทาง

2. ขอสันทัด ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกนั้น ๆ
3. ความเป็นไปได้ ค้นหาความเป็นไปได้ทั้งหมดของกิจกรรม
4. ความเป็นไปได้ของผลลัพธ์ ตรวจสอบลำดับความเป็นไปได้ในแต่ละทางเลือก
5. ความน่าจะเป็นของผลลัพธ์ ทำนายความน่าจะเป็นจริงของแต่ละลำดับ
6. ค่านิยม ประเมินความต้องการของบุคคลในแต่ละลำดับ
7. การประเมินผล ประเมินความเหมาะสมและเลือกตัดสินใจ
8. การตัดสินใจ มีการตัดสินใจซึ่งอาจเป็น
 - ก. การตัดสินใจสิ้นสุดลง
 - ข. การค้นหาขอสันทัดใหม่

ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคล¹ (Traits and Factors Theory)

ทฤษฎีนี้มีหลักการว่าบุคคลแต่ละคนแตกต่างกันในความถนัด ความสนใจ และบุคลิกภาพ และงานแต่ละชนิดต้องการลักษณะและองค์ประกอบที่แตกต่างกัน ฉะนั้นบุคคลที่แตกต่างกันจะเลือกประกอบอาชีพที่ต่างกัน ทฤษฎีนี้มีหลักการจากการเลือกอาชีพของแฟรงค์ พาร์สันส์ (Frank Parsons) ซึ่งกล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพ 3 ประการดังต่อไปนี้คือ

1. ความเข้าใจตนเอง บุคคลจะทำความเข้าใจคุณสมบัติและองค์ประกอบของตนเองเป็นต้นว่าความถนัด ความสามารถ ความสนใจ ความใฝ่ก้าวหน้า และขีดจำกัดของตน
2. ความเข้าใจในอาชีพ ความรู้ความเข้าใจถึงความต้องการของงาน เงื่อนไขในการประสบความสำเร็จในอาชีพมีประโยชน์ โทษ รายได้ และโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

¹J.O. Crites, Vocational Psychology (New York : McGraw-Hill Book Co., 1969), pp. 90-91.

3. การมองความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและอาชีพได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นการวิเคราะห์ความจริงทั้งสองประกอบกันเพื่อเลือกอาชีพที่เหมาะสมที่สุด

งานวิจัยในต่างประเทศ

วิลเลียม วาน แม็คเคอร์โมทท์ (William Wayne McDermott, 1980)¹ ศึกษาผลของการรู้จักตนเอง และข้อมูลด้านอาชีพ ที่มีผลต่อวุฒิภาวะในอาชีพ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนเกรด 10 จากโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเมืองเวสต์ออเรนจ์ โอเรจัน คาลิฟอร์เนีย (Western Orange, California) เครื่องมือที่ใช้คือแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ (Career Maturity Inventory) ผลปรากฏว่า

1. การรู้จักตนเองเพิ่มระดับวุฒิภาวะทางอาชีพในมาตราวัดการรู้จักตนเอง (Self-Appraisal Scale) ของแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ ($p < .01$) อย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่ได้เพิ่มระดับวุฒิภาวะทางอาชีพใน 5 สเกลอื่น
2. การรู้จักตนเองและข้อมูลทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับอาชีพ เพิ่มระดับวุฒิภาวะอย่างมีนัยสำคัญในมาตราวัดทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพ (Career Attitude Scale) ของแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ ($p < .01$) แต่ไม่เพิ่มระดับวุฒิภาวะใน 5 สเกลอื่น
3. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพมีความสำคัญมากกว่าในการวางแผนอาชีพระยะยาว 10-15 ปี ($p < .001$) ขณะที่การรู้จักตนเองมีความสำคัญมากกว่าในการวางแผนอาชีพระยะสั้น
4. การเข้าร่วมในวิธีการที่ผู้วิจัยทำ แสดงให้เห็นถึงอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) ในทางบวกเมื่อสัมพันธ์กับโลกของงาน

¹William Wayne McDermott, "The effect of Self-Knowledge and Career Information on Career Maturity," Dissertation Abstracts International 40 (February 1980) : 5927-A.

ค.ศ.1977 ไรล์ (Pyle)¹ ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ และการเข้ารับการอบรมในโปรแกรมแนะแนวและข้อสนเทศ และความสัมพันธ์ของตัวแปร ด้านอายุ เพศ การตัดสินใจเลือกอาชีพ และคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพกับคะแนนจากการเข้ารับการอบรมในโปรแกรมแนะแนว ผลปรากฏว่าคะแนนจากการเข้ารับการอบรมในโปรแกรมแนะแนวและข้อสนเทศมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ ส่วนตัวแปร อายุ เพศ การตัดสินใจเลือกอาชีพ ไม่สัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพ

พรรณราย นิมขุนทด (Nimkuntod Parnarai, 1977)² ศึกษาวุฒิภาวะทางอาชีพของวัยรุ่นในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย และหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนสาธิตเกษตร และโรงเรียนสาธิตประสานมิตร กรุงเทพฯ ประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพของไครท์ (The Career Maturity Inventory-Attitud Scale, Crites, 1973) แบบทดสอบสแตนด์การ์ด โพรเกรสซีฟ แมทริคส์ของราเวน (The Standard Progressive Matrices Sets A,B,C,D and E, Raven) แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ (The Vocational Preference Inventory) ของฮอลแลนด์ (Holland) แบบสำรวจความสนใจทั่วไปของคูเดอร์ (The Kuder General Interest Survey) และแบบประเมินของครูเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน จุดประสงค์ของการวิจัยคือต้องการปรับปรุงแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ

¹Richard Pyle K., The Relationship of Group Career Counseling and Computer-Assited Career Guidance to the Career Maturity of Community College Students," Dissertation Abstracts International 37(January 1977) : 4144-A.

²Parnarai Nimkuntod, "Validation and Analysis of A Measure of Career Maturity Among Adolescents in Thailand," Dissertation Abstracts International 38 (June 1978) : 7157-A.

ของครู เป็นบรรทัดฐาน และต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิภาวะทางอาชีพ และตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ระเบียบวินัย สัมฤทธิผลทางการเรียน ระดับอาชีพ รายได้ และระดับการศึกษาของบิดามารดา รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงานนอกเวลา และศึกษาความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนที่มีการเลือกอาชีพต่างกัน และของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพ และความสนใจแตกต่างกัน ผลการวิจัยปรากฏว่า มีสหสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างคะแนนวุฒิภาวะทางอาชีพ กับการประเมินผลของครู เกี่ยวกับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียน สัมฤทธิผลทางการเรียน ระดับอาชีพของบิดามารดา และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร นักเรียนที่มีการเลือกอาชีพต่างกันมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างนักเรียนที่มีบุคลิกภาพและความสนใจแตกต่างกัน

เซลมา บาลิน ลาสกิน (Selma Balin Laskin, 1979)¹ ศึกษาผลของโปรแกรมการตัดสินใจที่มีต่อวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายชายและหญิง 132 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบ Dignan Ego Identity Scale (DEIS) แบบสอบวุฒิภาวะทางอาชีพมาตรฐานวัดทัศนคติ และแบบสำรวจพัฒนาการทางอาชีพ (CDI) แบบแผนการวิจัยเป็นแบบทดสอบก่อนและหลัง กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้เข้าโปรแกรมการทดลอง 2 คาบต่อสัปดาห์ติดต่อกัน 8 สัปดาห์ ผลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมในโปรแกรมการทดลองได้คะแนนรวมจากแบบสอบพัฒนาการทางอาชีพและแบบสอบพัฒนาการทางอาชีพมาตรฐานวัดทัศนคติ สูงกว่ากลุ่มควบคุม ผลอีกประการคือ เกรดเฉลี่ยสะสมไม่มีสหสัมพันธ์กับแบบสอบวุฒิภาวะทางอาชีพมาตรฐานวัดทัศนคติ อย่างมีนัยสำคัญ

¹Selma Balin Laskin, "The effects of a Decision-making Program on the Career Maturity of High School Students," Dissertation Abstracts International 40 (January 1980) : 4413-A.

เบ็ตตี้ เอด มัวร์ (Betty L. Moore, 1979)¹ ศึกษาทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยปีที่ 1 โดยวัดความคงที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพ วุฒิภาวะทางอาชีพ และวุฒิภาวะของความสนใจในอาชีพ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2282 คน ผลปรากฏว่าความคงที่ในการเลือกอาชีพมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะทางอาชีพที่ระดับนัยสำคัญ .01 ความคงที่ในการเลือกอาชีพมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะของความสนใจในอาชีพที่ระดับนัยสำคัญ .05 วุฒิภาวะทางอาชีพมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับวุฒิภาวะของความสนใจในอาชีพ

คาเตอร์ (Cater, 1979)² ได้ศึกษาผลของกิจกรรมให้การศึกษากับอาชีพในวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนเกรด 10 ผลปรากฏว่า กิจกรรมให้การศึกษากับอาชีพทำให้กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีวุฒิภาวะทางอาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กิจกรรมให้การศึกษากับอาชีพยังเอื้ออำนวยให้นักเรียนมีวุฒิภาวะทางอาชีพ

โรเบิร์ต อาร์ เกียมมาติโค (Robert R. Giammatico, 1980)³ ศึกษา

¹Betty L. Moore, "Career Decision Making Skills of College Freshmen as Measured by Certainty about Career Choice, Career Maturity, and Vocational Interest in Maturity," Dissertation Abstracts International 40 (March 1980) : 4900-A.

²Cater James Roscoe, "The Effect of Career Education Activities On the Vocational Maturity of Tenth-Grade Student," Dissertation Abstracts International 40 (September 1979) : 1273-A.

³Robert R. Giammatico, "Work Values Clarification, Degree of Vocational Maturity and Congruency Between one's Self-Concept and the Steriotype of one's probable occupational choice," Dissertation Abstracts International 41(August 1980) : 536-A.

เรื่องค่านิยมในอาชีพ ทัศนคติของวุฒิภาวะทางอาชีพ และการประนีประนอมกันระหว่างอัตมโนทัศน์และโอกาสในการเลือกอาชีพ กลุ่มตัวอย่างในการทดลองเป็นอาสาสมัครจำนวน 66 คน จัดเป็นกลุ่มไม่มีวุฒิภาวะทางอาชีพ และกลุ่มควบคุมตัวแปร เพศ สถานะทางเศรษฐกิจสังคม และความถนัดเชิงวิชาการ ผลปรากฏว่าค่านิยมในอาชีพในระดับวุฒิภาวะทางอาชีพ และการประนีประนอมระหว่างอัตมโนทัศน์ และโอกาสในการเลือกอาชีพไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีความแตกต่างกันในเงื่อนไขการทดลอง 2 แบบ คือ เงื่อนไขทดลองรายบุคคลมีระดับการประนีประนอมมากกว่าเงื่อนไขทดลองกลุ่ม นอกจากนี้ผลแสดงว่าวุฒิภาวะทางอาชีพ และการประนีประนอมกันระหว่างอัตมโนทัศน์ และโอกาสในการเลือกอาชีพมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีอัตมโนทัศน์ของซูเปอร์

โรเบิร์ต อาร์ ไคศึกษาเพิ่มเติม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 11 จำนวน 316 คน เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับวุฒิภาวะทางอาชีพ และเพศ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และความถนัดเชิงวิชาการ ผลแสดงว่าความถนัดเชิงวิชาการ และระดับวุฒิภาวะทางอาชีพมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ เพศ และสถานะทางเศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์

ราล์ฟ อูเกน ฟิลิบิน (Ralph Eugene, Philibin)¹ ศึกษาเรื่องความสนใจ ความสามารถ สมรรถิผล และคุณลักษณะบางประการของนักเรียนที่เรียนโปรแกรมที่ต่างกัน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ Ohio Survey Test เพื่อวัดความสามารถทางภาษา คณิตศาสตร์ สมรรถิผลทางการอ่านและการแสดงออกทางภาษาอังกฤษ และสมรรถิผลทางคณิตศาสตร์ และความสนใจสูงต่ำในหมวดอาชีพต่าง ๆ วัดโดย Ohio Vocational Interest Survey ผลปรากฏว่าไม่มีสหสัมพันธ์

¹Ralph Eugene, Philibin, "Interests, Ability, Achievement and Selected Characteristics of Students In Different High School Programs," Dissertation Abstracts International 40 (February 1980): 4415-A.

อย่างมีนัยสำคัญระหว่างคะแนนในระดับสูงในแบบสำรวจความสนใจ OVIS และตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา

คาร์เน็ท สมิท เลนนีส (Darnett Smith Lennis, 1980)¹ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิภาวะทางอาชีพ และบุคลิกภาพของนักศึกษาหญิงปีที่ 1 มหาวิทยาลัย Alabama นีวคัมและนีวชาว กลุ่มตัวอย่างจำนวน 207 คน เป็นนีวชาว 153 คน และนีวคัม 54 คน กลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบสำรวจพัฒนาการด้านอาชีพ (Career Development Inventory CDI) (Super & Forrest, 1972) และแบบวัดบุคลิกภาพ Edwards Personal Preference Schedule (EPPS) (Edwards 1959) CDI แบ่งเป็น 3 สเกล ได้แก่ การวางแผนงาน การสำรวจขอเสนอเทศ และการตัดสินใจ ทั้ง 3 สเกลใช้วัดวุฒิภาวะทางอาชีพ EPPS ใช้วัดลักษณะบุคลิกภาพ สถิติใช้ Canonical Correlational Technique ในการค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิภาวะทางอาชีพ และบุคลิกภาพของหญิงนีวชาว และนีวคัม ผลการวิจัยได้ผลดังนี้ 1) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างเชื้อชาติและวุฒิภาวะทางอาชีพในหญิงนีวชาวที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูงกว่าหญิงนีวคัมอย่างมีนัยสำคัญ การวางแผนเรื่องอาชีพเป็นส่วนประกอบในการแยกวุฒิภาวะทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญระหว่างหญิง 2 นีว 2) บุคลิกภาพไม่มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญในนักศึกษาหญิงนีวชาวปีที่ 1 3) บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะทางอาชีพอย่างมีนัยสำคัญในนักศึกษาหญิงนีวคัมปีที่ 1

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Darnett Smith, Lennis, "Manifest Personality Need As Correlated of the Vocational Maturity of Black and White Freshmen Women In Select University," Dissertation Abstracts International 40 (February 1980) : 4416-A.

เดวิด วาน ฟิชเชอร์ (David Wayne Fisher, 1980)¹ ศึกษาผลของโปรแกรมแนะแนวอาชีพอย่างย่อเกี่ยวกับระดับวุฒิภาวะทางอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นแคทอลิก เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ CMI (Crites, 1973) ซึ่งประกอบด้วยมาตราวัดทัศนคติทางอาชีพ และแบบสอบถามความสามารถทางอาชีพ 5 ประการ ได้แก่ 1) การรู้จักตนเอง 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีพ 3) การเลือกอาชีพ 4) การวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ 5) การแก้ปัญหา ตัวแปรอิสระในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โปรแกรม VIESA ซึ่งเป็นโปรแกรมเกี่ยวกับความสนใจในอาชีพ ประสบการณ์ และความชำนาญในอาชีพ โปรแกรมแนะแนวอาชีพนี้ประกอบด้วยการบรรยาย ภาพยนตร์ แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ และแบบสำรวจเกี่ยวกับงานโดยสัมพันธ์กับกิจกรรม และประสบการณ์ จุดมุ่งหมายของ VIESA เพื่อเพิ่มระดับความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง พัฒนาความนึกคิดเกี่ยวกับอาชีพ ค้นหาคลิกภาพซึ่งสัมพันธ์กับอาชีพที่เลือก และช่วยให้นักเรียนเริ่มสำรวจและประเมินเกี่ยวกับอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ศาสนาโรมัน แคทอลิก จำนวน 59 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองจะเข้ารับการอบรมโปรแกรมการแนะแนว 3 สัปดาห์ โดยทำแบบสำรวจ CMI ก่อนเข้าโปรแกรม และภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมในโปรแกรมแนะแนวอาชีพ ผลปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในระดับวุฒิภาวะทางอาชีพระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

จูดิท จูฮาลา เวสต์ (Judith Juhala Weist, 1980)² ทำการวิจัยครั้งนี้เพื่อค้นหาว่าการเข้าร่วมในหลักสูตรวางแผนเกี่ยวกับอาชีพจะเพิ่มความภูมิใจในตนเอง และ

¹David Wayne, Fisher, "The Effect of A Brief Vocational Guidance Program on the Level of Maturity of a Group of Catholic High School Seminary Students," Dissertation Abstracts International 41 (July 1980) : 105-A.

²Judith Juhala Weist, "The Effects of a Life Career Planning Course on Self-Esteem, Career Maturity, and Sex-Role Stereotype," Dissertation Abstracts International 41(September 1980) : 951-A.

วุฒิภาวะทางอาชีพของผู้เข้าร่วมหลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญ และเปลี่ยนรูปแบบบทบาททางเพศของผู้เข้าร่วมหลักสูตรวางแผนเกี่ยวกับอาชีพหรือไม่ เครื่องมือที่ใช้คือแก่ มาตราวัดความภูมิใจในตนเองของโรเซนเบิร์ก (RSE) ใช้วัดความภูมิใจในตนเอง แบบสำรวจพฤติกรรมทางสังคมเท็กซ์ (TSBI) ใช้วัดความสามารถทางสังคม แบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ (CMI) วัดวุฒิภาวะทางอาชีพ และแบบสอบถามโครงสร้างบุคลิกภาพ (PAQ) ใช้ค้นหาลักษณะเพศชาย เพศหญิง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลปรากฏว่ามีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญสำหรับหญิงใน CMI ระหว่างทดสอบก่อนและทดสอบหลัง

แลร์รี พี มอนเตอร์มิวโร (Larry P. Montemurro, 1980)¹ ศึกษาวิธีการสองวิธีที่จะพัฒนาวุฒิภาวะทางอาชีพในเด็กวัยรุ่นที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และมีการศึกษาต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาที่ออกจากโรงเรียนกลางคันอายุ 18-21 ปี จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมโดยไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการทดลอง กลุ่มทดลองแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเข้าร่วมโปรแกรมอัตโนมัติ กลุ่มที่สองเข้าร่วมโปรแกรมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีพ คะแนนทดสอบหลัง จากแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ และมาตราวัดทัศนคติทางอาชีพของทั้งสามกลุ่ม ใ้รับการเปรียบเทียบกันโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลปรากฏว่าคะแนนของผู้เข้าร่วมในกลุ่มอัตโนมัติสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 จาก 4 ใน 5 เวกย่อย (Subscales) ของแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มควบคุมและกลุ่มข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Larry P., Montemurro, "Two Approaches to the Development of Career Maturity In Economically Disadvantage Adolescents," Dissertation Abstracts International 40 (February 1980) :

การวิจัยในประเทศไทย

เมื่อปี พ.ศ.2500 บุญถึง แนนหนา¹ ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเลือกอาชีพกับโอกาสทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางกลุ่ม ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่สนใจอาชีพข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ถึงแม้ว่าอาชีพดังกล่าวจะได้รับเงินเดือนไม่คอสุงนักก็ตาม แต่เป็นอาชีพที่มีเกียรติในประเทศไทย ผลการศึกษาที่น่าสนใจอีกคือ อาชีพที่นักเรียนเลือกเป็นอันดับสองจะตรงกับความเป็นจริงมากกว่าอาชีพที่เป็นอันดับแรกอยู่เล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติแรงงานของชาติ และของจังหวัดชลบุรี การที่นักเรียนเลือกอาชีพไม่ตรงกับความเป็นจริงนั้น อาจจะเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงก็ได้

ในปีเดียวกันนั้น เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ² ได้สำรวจความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย (ม.6) ผลปรากฏว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงสนใจวิชาแพทยมากที่สุดรองลงมาก็คือ ทหาร วิศวกร ครู พยาบาล เกษษกร เลขาณูการ นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนชายไม่ค่อยมีความรู้ในเรื่องอาชีพเพียงพอ เช่น บางคนยังไม่ทราบว่าวิศวกรประกอบอาชีพอะไร และทำอะไรกันบ้าง บางคนต้องการเป็นแพทย์ตามความนิยมทั่วไป

ในปี พ.ศ.2510 เฉลิมชัย อุบลพงศ์³ ได้ศึกษาความสามารถในการเลือกเรียนต่อของนักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมจังหวัดชัยนาท จำนวน 450

¹บุญถึง แนนหนา, "การเปรียบเทียบการเลือกอาชีพกับโอกาสทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางกลุ่มในจังหวัดชลบุรี" (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการแนะแนว ประสานมิตร, 2500).

²เพียงใจ พึ่งพระเกียรติ, "การสำรวจความสนใจของนักเรียนชั้นมัธยมปลาย" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2500).

³เฉลิมชัย อุบลพงศ์, "ความสามารถในการเลือกเรียนต่อของนักเรียนชายหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดชัยนาท" (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการแนะแนว ประสานมิตร, 2510).

คน โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูล ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนมากเลือกเรียนต่อได้ไม่ตรงกับความเป็นจริงนัก นักเรียนหญิงที่เลือกเรียนต่อได้ตรงความเป็นจริงมีจำนวนมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ เพศหญิงเลือกเรียนต่อได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงมากกว่านักเรียนชาย

พ.ศ.2513 วัชชัย ชัยจิรฉายากุล¹ ได้ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา 2512 โดยการใช้แบบสอบถาม ผลปรากฏว่า นักเรียนสายอาชีพเลือกเรียนได้เหมาะสมตรงตามความเป็นจริงมากกว่านักเรียนสายสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเพศและอายุไม่มีความสำคัญต่อความสามารถในการเลือกเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เลือกเรียนได้ตรงตามความเป็นจริง ผลการวิจัยของ วัชชัย ชัยจิรฉายากุล ชัดแย้งกับผลการวิจัยของ เฉลิมชัย อุบลพงศ์ อาจเป็นเพราะประเภทของโรงเรียนแตกต่างกัน นอกจากนี้ผลปรากฏว่าอาชีพที่นักเรียนส่วนใหญ่เลือกคือ แพทย์ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของเพียงใจ พึ่งพระเกียรติ และเฉลิมชัย อุบลพงศ์

ปี 2514 นาวิณ รุ่งรส² ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประเภทสหศึกษาระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสม และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบเดิม ได้ผลดังต่อไปนี้คือ

1. นักเรียนมัธยมแบบประสมและนักเรียนมัธยมศึกษาแบบเดิม ส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาสายอาชีพ หรือโรงเรียนฝึกหัดครู หรือโรงเรียนสอนวิชาชีพมากกว่าสายสามัญ

¹วัชชัย ชัยจิรฉายากุล, "องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา 2512" (ปริญญาานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภาควิชาแนะแนว ประสานมิตร, 2513).

²นาวิณ รุ่งรส, "การศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประเภทสหศึกษาระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสม และโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบเดิม" (ปริญญาานิพนธ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภาควิชาการแนะแนว ประสานมิตร, 2514).

2. นักเรียนมัธยมแบบประสม สามารถเลือกเรียนได้ตรงตามความเป็นจริง มากกว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบเดิม

3. เพศและอายุของนักเรียนที่แตกต่างกันไม่มีความสำคัญต่อการเรียนต่อ

พ.ศ.2516 ประจวบ ประภาวงศ์¹ ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจ และความต้องการในการเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสม และโรงเรียนมัธยมสายสามัญ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสำรวจความสนใจในอาชีพ และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า โรงเรียนทั้ง 2 ประเภทมีความสามารถในการเลือกอาชีพ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่สามารถเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับตนเอง ตามความเป็นจริง อยู่ในเกณฑ์ดีมาก นักเรียนชายและนักเรียนหญิงในโรงเรียนทั้งสองประเภท มีความสามารถในการเลือกอาชีพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่มีอายุมากกว่า มีความสามารถในการเลือกอาชีพที่ไม่ต่างจากนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปี พ.ศ.2519 เป็รื่อง จันดา² ได้ศึกษาการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่างกันโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคเหนือ ผลการวิจัย ปรากฏว่าอาชีพของผู้ปกครอง และสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีส่วนสัมพันธ์ในการให้เหตุผล

¹ประจวบ ประภาวงศ์, "การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถ ความสนใจ และความต้องการในการเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนมัธยมแบบประสม และโรงเรียนมัธยมสายสามัญ ในจังหวัดเชียงใหม่" (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการแนะแนว ประสานมิตร, 2516).

²เป็รื่อง จันดา, "การเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันโรงเรียนมัธยมแบบประสมภาคเหนือ" (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519)

หรือแรงจูงใจในการเลือกอาชีพหมวดต่าง ๆ แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เหตุผลเลือกอาชีพเพื่อความก้าวหน้า นักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำ มีความต้องการด้านนี้มากกว่านักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง

ปี พ.ศ. 2520 ประมวล วิทยากร¹ ได้ศึกษาเรื่องค่านิยม และการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์ ผลปรากฏว่า การเลือกอาชีพของนักเรียนโดยส่วนรวมต้องการศึกษาต่อในระดับสูง เพื่อหาหนทางในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต ประมวล วิทยากร ทำการวิเคราะห์ข้อมูล การเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างจากการตอบแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า การเลือกอาชีพยังอยู่ในระยะของการใช้ความคิดแบบเพ้อฝัน ซึ่งความจริงกลุ่มตัวอย่างควรเลือกอาชีพแบบลงเลือก

ในปีเดียวกัน พ.ศ. 2520 ผกา บุญเรือง² ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ วุฒิภาวะทางอาชีพ และการควบคุมภายใน-ภายนอก กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน จำนวน 185 คน จากคณะมนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผลแสดงว่าผู้ที่มีการตัดสินใจเลือกอาชีพอย่างเป็นจริง มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะทางอาชีพสูง ผลอีกประการคือ การตัดสินใจเลือกอาชีพเพศหญิงเพศชายมีความสามารถในการเลือกอาชีพไม่แตกต่างกัน รวมทั้งวุฒิภาวะทางอาชีพด้วยเช่นกัน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

¹ประมวล วิทยากร, "ค่านิยมและการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดนครสวรรค์" (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2520).

²ผกา บุญเรือง, "การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจเลือกอาชีพ วุฒิภาวะทางอาชีพ และการควบคุมภายใน-ภายนอก" (ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520).

ปี 2522 อัญชลี บุปผาพิบูลย์¹ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญา และความสนใจในอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยปรากฏว่าสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพของนักเรียน และเขาวินิจฉัยว่าไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพอันดับหนึ่งของนักเรียน แต่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในอาชีพอันดับสองของนักเรียน //

๔. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่า

1. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาปีที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. เพื่อหาตัวพยากรณ์การตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาปีที่ 2

๕. ขอบสมมติฐานในการวิจัย

1. วุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีสหสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษา
2. วุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนจะใช้พยากรณ์การตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาได้

๖. ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะนิสิตนักศึกษาปีที่ 2 ทั้งชายและหญิง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹อัญชลี บุปผาพิบูลย์, "ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม สติปัญญา และความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3" (วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522).

2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถอธิบายความเป็นจริงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกันของวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน กับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเท่านั้น ✓

✓ คำจำกัดความ

1. "นิสิตนักศึกษาปีที่ 2" หมายถึงนิสิตนักศึกษาชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่เป็นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2523 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. "วุฒิภาวะทางอาชีพ" หมายถึงการที่บุคคลมีทัศนคติในการเลือกอาชีพ (Career Choice Attitude) ได้อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึง การมีส่วนร่วมในการเลือกอาชีพ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับงาน ความมีอิสระ ความพอใจ และมโนทัศน์ในการเลือกอาชีพ
3. "ความสนใจในอาชีพ" คือความรู้สึกรู้สึกจจจอยากหรืออยากเห็นอยากกระทำสิ่งที่ตนสนใจ ในการวิจัยครั้งนี้นิสิตนักศึกษาที่ตอบแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ (Inventory of Vocational Interests) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 หมวดคือ ความสนใจในเครื่องจักรกล วิชาการ ศิลปะ ธุรกิจ และเกษตรกรรม คะแนนรวมสูงสุดของผู้ตอบทุกที่หมวดใดถือว่าผู้ตอบมีความสนใจในหมวดอาชีพนั้น
4. "การเลือกอาชีพ" หมายถึงการที่บุคคลได้แสดงถึงความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพนั้น "ผู้ที่ตัดสินใจเลือกอาชีพได้อย่างเป็นจริงได้แก่บุคคลที่เลือกอาชีพโดยพิจารณาจากความเข้าใจในงาน โอกาสในการทำงาน และโอกาสในการศึกษา รวมทั้งองค์ประกอบส่วนบุคคลอันได้แก่ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจ และค่านิยมของบุคคล
5. "สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน" หมายถึงเกรดเฉลี่ยสะสมของนิสิตนักศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2523

✓ ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้คือ ✓

1. เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในด้านวุฒิภาวะทางอาชีพ ความสนใจในอาชีพ การตัดสินใจเลือกอาชีพ
2. เพื่อค้นหาตัวพยากรรับการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาและนำผลที่ได้ไปประกอบการวินิจฉัย ปรับปรุงในด้านการแนะแนวอาชีพต่อไป
3. ได้มีโอกาสนำเอาแบบสำรวจความสนใจในอาชีพ Acorn National Aptitude Tests For Secondary Schools, Colleges, and Industry "Inventory of Vocational Interests" โดย Andrew Kobal, J. Wayne Wrihstone และ Karl R. Kunze มาแปลและเรียบเรียง อันจะเป็นประโยชน์ในการนำแบบสำรวจความสนใจในอาชีพฉบับนี้ไปใช้ในวงการแนะแนวอาชีพเพิ่มขึ้นอีกฉบับหนึ่ง
4. ได้มีโอกาสนำแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพ (The Career Maturity Inventory-Attitude Scale) ของ John O. Crites ซึ่งพรรณราย ทรัพย์ะประภา ได้นำมาแปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทย มาศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย อันจะเป็นประโยชน์ในการนำแบบสำรวจวุฒิภาวะทางอาชีพฉบับนี้ไปใช้ในวงการแนะแนวในระดับอุดมศึกษา

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย